

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

On hyvä, että rahoitukseen vaikuttavat tekijät käydään läpi mahdollisimman kattavasti. Tärkeimpänä on huomioitava, että rahoituksen määräytyminen on oikeudenmukainen ja oikeisiin tietoihin perustuva niin kuntien kuin hyvinvointialueiden näkökulmasta.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Huomioitavat erät voidaan katsoa tasapuolisiksi, kunhan huomioidaan se, että sote-palveluiden tuottamisessa on ollut useita eri malleja ennen uudistuksen toteuttamista. Myös sote-kuntayhtymien rahoitusmallit olisi huomioitava. Onko kuntayhtymän laskutus ollut suoritusperusteista vai esimerkiksi asukasmäärien määrittelemään kuntien maksuosuutta

määrättäessä. Myös se tulisi huomioida onko kuntayhtymän tulos tasattu vuosittain nollassa vai onko kertyneitä yli- tai alijäämiä kerrytetty kuntayhtymän taseeseen.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Huomioitavaksi tulee ottaa pidemmän ajanjakson (4 vuotta) tarkastelu kuntayhtymien mahdollisista jo toteutetuista palkkaharmonisoinneista ja niistä aiheutuneet kerrannaisvaikutukset tulee huomioida.

On huomioitava, jos kuntayhtymän taseeseen on tehty viime vuosina isoja rakentamisinvestointeja tai on suoritettu rakennusten purkamisia kuntayhtymien rahoittamana. On myös huomioitava mahdolliset alaskirjaukset kuntayhtymän taseessa olleista rakennuksista, jos rakennusten purkamisia on tehty viime vuosina. Nämä varallisuus erät on tarkasteltava investointien ja poistojen osalta kuntayhtymissä ja sitä kautta syntyneissä kuntien maksuosuuden korotuksissa. Uudet rakennukset kuten keskussairaalinvestoinnit näkyvät kuntayhtymän kasvaneina poistoina.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnys mielestänne oikea?

30 euroa asukasta kohti on hyvä määritelmä merkittävän rahoituksen vääristymän määritelmänä ja kynnyksenä kulu-/tuloerän määrittämiseen.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Hyväksytyihin tilinpäätöstietoihin perustuvat määrittelyt ovat oikea menettely. Kunnat ja kuntayhtymät tulee velvoittaa tietojen/lisätietojen antoon pyydetessä myös esimerkiksi kuntayhtymän osalta kuntien suuntaan. Kunnille ja kuntayhtymille on jätettävä mahdollisuus ilmoittaa riittävän laajasti ja kattavasti myös tietoja, jotka koskevat vain tiettyä aluetta tai vähäistä määrää kuntia. Nämä poikkeamat tulee huomioida rahoitusperusteissa.

6. Muita huomioita.

Asian osalta pyydetään nopeaa mutta kunnolla tehtyä määrittelyä. Kuntien ja hyvinvointialueiden hyvän taloudenhoidon perusasioita ovat oikeat ja riittävät tiedot tulevien vuosien tulopohjasta. Jatkuvasti muuttuvat ja isoja heilahtelu sisältävät tuloennusteet vaikeuttavat taloussuunnittelua ja saattavat aiheuttaa väärienlaisiä päätöksiä sekä vääristynyttä tulevaisuuskuvausta.

Heikkinen Erno
Suomussalmen kunta - Suomussalmen kunnanhallitus

